

וקראת לשבת עיונג

אלון מרין הפלך באגדף ובסולת פלאו

גליון מס' 816
פרשת וילך
ה' תשרי התשפ"ו
שבת שובה

לתגובות, הערות והארות ולקבלת העלון בדוא"ל: alon102010@gmail.com

לע"נ שאול בן סלביה ע"ה | לע"נ אסתר מישה בת זהירה ע"ה | לע"נ יצחק בן מישה אסתר ע"ה | לע"נ שמעון בן חביבה ע"ה | לע"נ רחל שנה בת מנורה ע"ה

לרפואת כל חולי עמו ישראל ובכללם אביגיל בת אורה תחי', ולהצלחת כל התומכים והמסייעים בהפצת העלון ברותניות ובגשמיות

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן
מלכא, רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

על מה רבנו היה בוכה

ביום האדיר והקדוש בשנה, יום הכיפורים, מתוך הוידוי הארוך של רבנו ניסים גאון, מתוך כל עשרות הוידוים הרבים שאנו מתוודים ביום הנשגב הזה, בחר לו מרן זצ"ל להתייפח בבכי קורע לב באמירתו: "בטלנו תורתך ימים ולילות".

כאן בכה רבנו ללא הפוגה.

והשאלה נשאלת, על מה ולמה בכה רבנו דוקא כאן, וכי רבנו היה מתבטל ח"ו באיזה שבריר שניה מן היום או מן הלילה מהתורה הקדושה? ואם רבנו בכה על ביטול תורה – מה נענה אנן אבתריה?!

אלא הוא כמשל ליהלומן ואדם פשוט.

אם יגישו לאדם פשוט שני יהלומים, האחד אמיתי והשני מזויף וישאלוהו מהו היהלום. הוא עשוי להחליף בקלות בהם בשל הברק של היהלום המזויף, ולמה, כי אין הוא מבין ביהלומים, אין לו מושג בהם.

אבל יהלומן מבחין הוא מיד בטביעות עין, בעוד שאפילו שריטה כלשהי אומרת לו הרבה...

זהו זה! דוקא מפני שרבנו היה מתמיד עצום הנשגב מבינתו, דוקא מפני שרבנו ידע את ערכו של הזמן ושבההבהה הוגה תמיד, אבל "תמיד", היא הגורמת לו להבין מהו ביטול תורה לפי ערכו הרם... והוא מרבה בבכייה דוקא בקטע הזה.

מדוע נמנם רבנו?

בעיצומה של תפילת שחרית ביוהכ"פ תשס"ב, ראה אחד מבני ביתו של רבנו שרבינו קצת נמנם בתפילה, ושאלוהו: "כבוד הרב, מדוע כבודו נמנמם?"

ענה לו רבנו: "מה אתה רוצה, אתמול בלילה [ליל כיפור], התעוררתי בשעה 12:00, וישבתי ללמוד, והספקתי ללמוד בס"ד ג"ן דפים במסכת יומא עד שהגיע זמן התפילה, ואיך לא אתנמנם עכשיו".

בפתח הגליון

ברכה"ג שלום מאיר ואלק שלום"א

"אורי" בראש השנה "וישעי" ביום הכיפורים

יש להקשות, הרי הקב"ה רוצה בטובתם של ישראל ורוצה בהצלחתם, אם כן, מדוע לא הקדים את יום הכיפורים לראש השנה? הרי אם נבוא לדין ראש השנה אחרי הכפרה ביום הכיפורים נוכל לזכות ביום הדין לשנה טובה ומבורכת!

ויש לומר, שהיא הנונת, דוקא משום שהקב"ה רוצה בטובתנו ציוה לישראל לעשות תחילה את ראש השנה ואחר כך את יום הכיפורים. הקב"ה יודע את לבבות בני אדם שרחוקים המה מאד מעניינים רוחניים כגון סליחת עוונות ועולם הבא, לפי שנמצאים הם כאן בעולם השפל וכל ההדגשים המוחשיים קשורים רק לעניינים גשמיים כגון בני חיי ומזוני (=בנים, חיים ופרנסה). אי לכך מן הנמנע הוא שלפתע יתעלו למדרגה הגבוהה של הרגשה מוחשית בעניני הרוחני של יום הכיפורים - יום כפרת עוונות. לכן ציוה ה' להקדים את ראש השנה שבו דנים את האדם על העניינים הגשמיים הקרובים ללבו, וכאשר יחם ללבו בבקשו על עניינים אלה, או אז אולי יוכל לצעוד לעבר יום הכיפורים ולבקש על עניני הרוחניים. זוהי כוונת המדרש שבפתח דברינו. על ידי ראש השנה מאיר לנו ה' את הדרך לעלות מעלה - לחוש את התשועה הגדולה שבכפרת העוונות. וזהו "אורי" בראש השנה. כתוצאה מכך אנו זוכים ל"ישעי" ביום הכיפורים, דהיינו נושעים באמת ביום הכיפורים.

עוד יש לומר בביאור דברי המדרש, שאמנם האור הוא באמת דבר יקר וטוב עבור האדם, כי בעזרתו הוא רואה בחשיכה. בכל זאת כוחו של האור מוגבל לזמן שהוא מאיר, ולא מעבר לזמן זה. גדולה ממנו מעלת הישועה, שהיא ענין הנמשך לזמן רב. לעתים אנו נפגשים בישועה אשר מניבה את פירותיה לעולם. על פי דרך זו יש להבחין בין מעלת ראש השנה למעלת יום הכיפורים כפי שיבואר.

אדם החפץ לדעת מה נגזר עליו בראש השנה, לא יוכל לדעת זאת בראשית השנה כי לטובתו הסתיר ה' ממנו את ידיעת העתיד. אולם בסוף השנה, בהגיע ראש השנה שאחרי השנה הזו, יוכל לסקור במבט לאחור את האירועים שחלו במשך השנה, ולדעת מה נגזר עליו בראשית השנה. כל זה בנוי על האמונה שהכל נקבע בראש השנה. וזהו פירוש "אורי בראש השנה" - בראש השנה דהשתא מתברר מה נגזר בראש השנה הקודם. ויש בזה טובה לאדם בכך שילמד להבין שאת הדברים הרעים שבאו עליו במשך השנה, היה באפשרותו למנוע על ידי תפילות ותחנונים בראש השנה שעבר. לפי זה מתפרש "אורי בראש השנה", מבחינת אפשרות הצפייה למרחוק על ידי האור. אולם יום הכיפורים הוא בבחינת ישועה, ולא ישועה שתסם אלא ישועת עולם! שהרי יום הכיפורים מכפר על כל העבירות, לא רק על העבירות שעבר בשנה החולפת כי אם גם על העבירות שעשה כל ימי חייו. על כן מן הראוי שעיקר הבקשה של האדם ביום הכיפורים תהיה רק על מחילת עוונות - ויוושע!

נקח לדוגמא שני בני אדם שהתפללו יחד ביום הכיפורים. עיקר בקשתו של האחד היתה סליחה וכפרה על עוונותיו, ואילו השני העמיד בראש דאגותיו את העניינים הגשמיים. שניהם לא זכו שתתקבל בקשת "זכרנו לחיים" שביקשו ומתו באותה שנה. האיש שעשה תשובה שלימה ומת מתוך תשובה, זכה לדבר גדול. אולם זה שביקש רק דברים גשמיים, יסבול צער רב ויסורים עד שיזכה להגיע למדרגתו. כי יש עבירות שגיהנם כלה והם אינם כלים (ראש השנה טז).

על כן, ישתדל האדם שעיקר בקשתו ביום הכיפורים תהיה על מחילת עוונות. וכאשר יראה ה' שבקשתו היא בעניינים רוחניים, יחתום אותו לשנה טובה ומבורכת. וזהו "ישעי" ביום הכיפורים - כי ביום זה אפשר להשיג ישועה עולמית!

מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

"ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא" (לא, יח).

אל חדרו של הצדיק רבי ברוך ממז'בוז' נכנס נכדו הקטן כשהוא ממרר בבכי. סבא - בכה הילד - שיחקתי עם חברי במשחק שאני התחבאתי והם היו צריכים לחפש אחרי, אבל כבר עברו כמה שעות ואף אחד לא מחפש אותי... ואני נשארתי מסתתר במחבואי...

כאשר שמע הצדיק את דברי נכדו פרץ גם הוא בבכי... וכך אמר: הרי גם הקב"ה בוכה במסתרים מדוע לא מחפשים אותו, שהרי נאמר: "ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא", ומדוע הוא מסתתר מפנינו? האם לא בשביל שנחפש אחריו?... וכמו שכתוב בפסוק (דברים ד, כט): "ובקשתם משם את ה' אלקיך ומצאת כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך! לו היינו מחפשים את הקב"ה בכל לבבנו ובכל נפשנו היינו מוצאים! מדוע איננו מחפשים!...!"

"והיה כי תמצאן אתו רעות רבות וצרות וענתה השירה

הזאת לפניו לעד פי לא תשכח מפי זרעו" (לא, כא).

בפסוק זה אנו מוצאים הבטחה שגם בתקופות הקשות ביותר בעיתות צרה ומצוקה ימשיכו בני ישראל לעסוק בתורה ודברי התורה לא ישכחו מפיהם עד עולם! מעשה שהיה בגאון רבי יצחק זאב סולובייצ'ק מבריסק בעת מלחמת העולם נסע הרב עם יהודים רבים בברחם מפני האוייב.

בהיותם בדרך החלה הפגזה של מטוסי אוייב מן האוויר ומן ההדף של אחד הפגזים התהפכה העגלה, והנוסעים בה נזרקו אל צידי הדרך.

שכב הרב מבריסק מתחת לשיח כשמעל ראשו מתעופפים שבירי פצצות וחלקי פגזים. באותה שעה נוראה היה הרב מבריסק שקוע בלימוד וחידש מהלך שלם בדברי הרמב"ם!

"כי לא תשכח מפי זרעו" (לא, כא).

פעם אחת התקיימה בעיר ווילנא אסיפת רבנים.

באסיפה זו נשא רבי ישראל מאיר הכהן, בעל ה"חפץ חיים" את דבריו. כאשר חפצים אנו לדעת - אמר ה"חפץ חיים" - אם אומן מסויים, כגון סנדלר, או חייט, מרוצה ממלאכתו, בידני לבדוק את הדבר.

הכיצד?! עלינו לראות אם מוסר ומלמד הוא את אומנותו לבניו אחריו... אם אכן עושה כן, סימן בדוק הוא כי מרוצה האומן ממשלח ידו ושומח להורישו לבניו.

כן גם אנו - סיים ה"חפץ חיים" - אם באנו לבדוק את מצבנו בתורה וביראת שמים, המבחן מסור בידינו, אם מלמדים אנו את התורה והמצוות לבנינו אחרינו, סימן כי אהבת התורה בליבנו! אבל אם חלילה רואים אנו אב שאינו מקפיד ואינו מוסר את נפשו על חינוך בניו שילכו בדרך התורה, זו ראייה והוכחה כי האב עצמו צריך חיזוק...

עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

כי קרוב אליך הדבר מאוד

לאברך לפעמים יש דילמה בחיים, עשרים שנה חינוכו אותנו שהשטייגן זה גמרא סטנדר וחברותא, ויום אחד פתאום יש עול בית, אשה וילדים, והוא חושב, זה כנראה הניסיונות של החיים... במלחמה לפעמים נופלים לפעמים קמים...

אבל האמת, שזה השטייגן האמיתי של החיים! וזה תכלית הרבה יותר מרכזית שתהיה בבית שמחת חיים, חמימות, אהבה וביטחון. דוקא בדור כמו שלנו, הבית היום הוא ההגנה הכי חזקה מפני הרחוב. היום ילדים גדלים מהרחוב יותר מהבית, ודוקא לכן הבית צריך להיות מוקד של חמימות והגנה, וזה קודם הרבה לשטייגן שלך בכולל או בבית המדרש.

יש יסוד גדול של האחרונים. הרי כולנו יודעים שת"ת כנגד כולם, רבותינו, מרן הגאונים, רבי אלחנן, רבי ברוך בער והסטייפלר צוק"ל אומרים, מי שחולה ולא יכול להניח תפילין, הוא איבד מצות עשה, (אם כי לא יתבע על זה, כי זה היה לאונסו).. אבל מי שחולה ולא יכול ללמוד, בשעה שישן - הוא לא ביטל עשה, מצות ת"ת זה בזמנים הפנויים. בכלל לא מתחיל החיוב שאתה לא פנוי. לכן אם אתה תלמד ולא תיטול מים אחרונים - ביטלת מים אחרונים. אבל אם לא תלמד, כי בזמן הזה אתה משקיע לתת לאשה וילדים - זה לא ביטול תורה! זה נוגע לכל השנה, אני מכיר יהודי שמאד הצליח בחינוך הבנים, מה זה הצלחה? כולם רגועים וטוב להם. היהודי הזה הבית זה הפרויקט של החיים שלו, אני יודע שהמשגיח הרב וולבה זללה"ה הציע לו להיות משגיח והוא אמר לו: "יש לי שטעלע"... גידול ילדים בבית זה משרה מלאה! להעניק חום ואהבה ושמחה ושיהיה להם טוב בבית. צריך לזכור שזו השטעלע הכי גדולה!"

זה לא סותר לך שכל אברך חייב זמנים קבועים ללמוד כמו תפילה ואוכל כדי לשמור על שפיות וצורה אנושית ורוחנית, הוא צריך מינימום של קביעות עתים, אבל מעבר לזה יש את המשפחה.

רשכבה"ג מרן ראש הישיבה רבי גרשון צוק"ל הזהיר שהחינוך יהיה רק בנעימות וחביבות וידידות ואוירה טובה, ומה שהילד יותר קשה, צריך שבעתיים בנעימות, כי במקרים כאלו הילד שברירי יותר וצריך להיות איתו הרבה יותר נעים. לפעמים קשה מאד, וצריך להתיעץ עם אנשי חינוך.

לגבי זמן ק"ש וזמן תפילה, אפשר לבנות מהלך שהוא יקח אחריות על עצמו. תשאל אותו בלילה לפני השינה: אתה רוצה שאני יעיר אותך או אתה מסתדר לבד? שירגיש בשיתוף איתו ולא שמנחיתים עליו בכפייה לקום. התפקיד המרכזי שלנו הוא לשמח, ליצור אוירה שמחה מאד, וצריך להקדיש לזה הרבה זמן מחשבה ופניות, לדעת כאמור שזו ה'שטעלע' שלי. לא להרגיש רדוף שאני צריך "להקריב" מזמני, אלא להבין שזה עכשיו התפקיד שלי שיהיה בבית אוירה שמחה ונעימה.

ביני לבני

הרה"ג **יחיאל פליסקין** שליט"א מח"ס "שתולים בבית השם" ועוד

חוצפה יסגא (א)

אנו נמצאים בדור של 'חוצפא יסגי', וכמעט כל הורה

מרגיש זאת על בשרו, דיבורי חוצפה או חוסר דרך ארץ מצד הילדים. אבל יש לי בשורה טובה: יש מה לעשות! אם נרכוש כלים נכונים, נוכל לעצור ולמנוע את החוצפות של הילדים, כמעט לחלוטין.

מה נכלל בגדר חוצפה?

למעשה, הרבה מן הדיבורים של ילדינו אלינו, הם בגדר חוצפה, שהרי "הוקש כבוד אב ואם ומוזרם לכבוד המקום", והעקרון הזה קיים ומחייב עד ימינו.

אי לכך, כל דיבור שאינו מספיק מכובד מבחינת התוכן שלו, או אפילו מבחינת הטון והמנגינה, או המסר שהוא משדר, או שהוא מלווה בהבעה או תנועת יד לא מכובדת - בהחלט נכללים בהגדרה של חוצפה.

ואם יש לכם ספק? ההמלצה שלי היא: לכו לחומרא! כך אולי נתקרב לעיקר הדין...

כלפי אלו מילדינו הדברים אמורים?

ובכן, אנחנו הולכים לדרוש מכל ילדינו כולם לדבר אלינו בדרך ארץ. בין אם מדובר בבן, או בבת. בין אם מדובר בזאטוט בן 3, ובין אם מדובר בבחור מבוגר בן 25 בין אם מדובר בילד צדיק ומתמיד, ובין אם מדובר בנער מתמודד במצבים הכי קשים.

גם אם הילד עייף, מתוסכל, או לא חש בטוב - עדיין הדרישה בעינה עומדת. בקיצור: הדרישה לדיבור בדרך ארץ, צריכה להיות מופנית לכל הילדים, בכל המצבים. (אם כי יש לצייץ ביושר, שככל שהנתונים הפרטיים של הילד יותר קשים, נקבל תוצאות פחות גבוהות, אבל הדרישה צריכה להיות מופנה לכולם בשווה).

ומה עם ירידת הדורות?

אז נכון, יש ירידת הדורות, אין ספק שבדורות קודמים היתה יותר יראת כבוד כלפי ההורים. ההורים לא היו צריכים 'לדרוש' דיבור מכובד, כי הילדים דיברו כך באופן טבעי. את זה, יתכן שאין דרך לשחזר. אבל הנסיון לימד אותנו, שגם בדורנו על כל תחלואיו, נושא הדיבור בדרך ארץ הוא בידי ההורים! אם הם ידרשו זאת בצורה נכונה - הם גם יקבלו. (המשך בגליון הבא א"ה)